

TOSAMA

december

1968

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

45 LET PODJETJA

Ob 45 letnici obstoja vsake tovarne, kakor tudi naše, to je Tovarno sanitetnega materiala Domžale ali na kratko »TOSAME« se spominjamo vseh tistih svetlih in težkih trenutkov, ki so spremljali rast in vzpon tovarne od skromnih začetkov od današnjega obsega, saj lahko rečemo, da je ta tovarna zrastle v eno od največjih podjetij za proizvodnjo sanitetnega materiala na Balkanu. Lahko se tudi pohvalimo, da spada naše podjetje med vrh evropske tovrstne proizvodnje in to ne samo po zmogljivostih ampak se lahko tudi primerjamo z mehanizacijo in avtomatizacijo strojnega parka.

Poglejmo torej nazaj v prve začetke te rasti in življenja tovarne, ki ne predstavlja samo gole številke strojev, ampak tudi ljudi, delavce, ki so se v njej vzgajali, dobili svoj življenjski obstoj in možnost vsestranskega razvoja v svojem strokovnem, kakor tudi v ostalem razvoju.

Tovarna je bila ustanovljena v letu 1923, ko je tedanji lastnik Kocjančič Franc uvedel predelavo uvoženega sanitetnega materiala v prostorih bivše tiskarne in kartonaže na Viru pri Domžalah. Podjetje se je kasneje opremljalo z različnimi majhnimi stroji, z željo ustvariti si lastno proizvodnjo osnovnih izdelkov.

V letu 1927 sta bila v podjetju 2 stroja za izdelavo ovojev in dva mikalnika za izdelavo sanitetne vate. S to proizvodnjo se je lastnik delno osvobodil uvoza, ter se tako skušal osvoboditi dragega uvoza sanitetnega reprodukcijskega materiala za svojo konfekcijo. V dopolnitev asortimenta je lastnik uvedel še trgovino z medicinskimi instrumenti, kemikalijami in sanitetnimi potrebščinami.

Zmogljivosti tovarne so se nato povečale v letu 1934 z 22 stroji za tkanje gaze, in nato še leta 1936

za 10 in leta 1937 za 22 strojev. V letu 1937 je zajel tovarno večji požar in del tovarne celo uničil. Tovarna je bila nato obnovljena in nadzidana je bila čelna zgradba v kateri je tkalnica ovojev. Zaradi pomanjkanja prostorov in želje po večji proizvodnji je bil leta 1938 osnovan v Kamniku nov obrat s pripravljalnico tkanin in belilnico. Ustanovitev obrata v Kamniku pa je bila le začasna rešitev. Zaradi prevelike oddaljenosti, je bil že v letu 1940 povečan obrat na Viru in sicer je bila dozidana zgradba za pripravljalnico in tkalnico gaze. Stroji niso bili montirani, ker je to preprečila vojna.

V času okupacije je proizvodnja znatno padla. Obrat v Kamniku je bil likvidiran, ker je bil uničen od strani NOV. Med okupacijo so aktivisti v tovarni in na terenu organizirali preskrbo borcev z ogromnimi količinami sanitetnega materiala, ki se je po tajnih kanalih transportiral za preskrbovanje potreb NOV.

Po osvoboditvi se je tovarna vključila v gospodarstvo nove Jugoslavije. V letu 1946 je bilo podjetje nacionalizirano in prišlo v last splošnega ljudskega premoženja. V tem času so bile izvršene tudi združitve manjših podjetij, tako je strojni park »Kotone« iz Domžal prišel v sklop novega podjetja.

V tej dobi je bil tudi osnovan v Slovenski Bistrici obrat v prostorih bivše šivalnice perila. Uvedena je bila sanitetna konfekcija in tkalnica. Obrat v Slovenski Bistrici je bil nato leta 1951 likvidiran zaradi prevelike oddaljenosti in zastarelosti strojnega parka. Delno je bil strojni park premeščen v obrat na Viru, ostale pa je prevzel obrat Poljčane.

V času planske distribucije je podjetje proizvajalo razne vrste sanitetnega materiala in sicer iz lastne proizvodnje, večje količine pa (Nadaljevanje na 2. strani)

50 LET

mineva 11. decembra, odkar je v Ljubljani, tik po koncu prve svetovne vojne, umrl osamljen, duševno in telesno strtl, veliki mojster slovenske pisane besede, IVAN CANKAR.

Osmi, pa vendar ne še zadnji otrok propadajoče obrtniške — proletarske družine z vrhniškega Klanca, »klanca siromakov« kot pravi sam, si je že v zgodnji mladosti — (rodil se je 1876 leta) nabral grenkih in bridkih spoznanj o socialnih krivcah dobe, v kateri je živel. Prav tedaj so izginjali stari patriarhalni časi; razvijati se je začela plast industrijcev in trgovcev na eni, ter vaški proletariat na drugi strani. Čustveno tako občutljivemu človeku, kot je bil, sta se skozi vse življenje globoko v spoznanje vrvili stiska in beda, ki jo je nastajajoči kapitalizem prinesel njegovemu narodu in svojo pisateljsko nardarjenost je bogato izkoristil v doživeto sočustvovanje do revnih in slabotnih, za srečo tavajočih in v (Nadaljevanje na 2. strani)

45 LET PODJETJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

so bile nabavljene od naših tekstilnih podjetij. V letu 1955 je bila postavljena tkalnica v Študi, katera še danes obstoja.

Vsa ta dejstva so narekovala, da podjetje resno razmisli o svoji nadaljni usodi in o svojem razvoju. Posebno je to vidno leta 1950, ko prevzamejo delavci skrb in upravljanje v svoje roke in ko so resno premišljali o nadaljnjem razvoju in mehanizaciji podjetja. Tako se je leta 1958 po predhodnih raziskavah in pripravah pristopilo k rekonstrukciji podjetja. Smatra se, da je bil ravno ta moment prelomnica k nadaljnjemu naglemu vzponu tovarne.

V naslednjem, nekaj podatkov o stanju podjetja pred rekonstrukcijo in po rekonstrukciji, torej obdobje preteklih 10 let:

50 LET

(Nadaljevanje s 1. strani)

razočarano hrepenenje utaplajočih se ljudi. Pozitivne sile njegovih del predstavljala proletariat in idealno izobraženstvo, negativne pa predstavniki moralno propadajočega meščanstva, podeželski politiki, vaski mogotci, lažni rodoljubi in nazadnjaški župniki. Velika ljubezen se čuti v njegovih delih do domovine, enkrat pa je spomenik, ki ga je v svojih knjigah postavil ljubljenski materi. Poveljal jo je tako, kot še ni bila poveljana trpeča človeška mati.

Ne samo pisateljsko, tudi politično se je pehal za boljše življenje revnih in zatiranih. Znani so njegovi politični govori, poznana je njegova kandidatura na socialno — demokratski listi za državnozborne volitve 1907. leta.

Njegovo delo in njegovo stremljenje sta postala blizu ciljem našega narodno osvobodilnega boja in ni slučaj, da je ena od prvih slovenskih brigad nosila njegovo ime in da je na zasedanju prvega slovenskega ljudskega parlamenta — na zboru odposlancev v Kočevju oktobra 1943, visel nad odrom transparent z njegovimi besedami: Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar!

Postal in ostal je najpomembnejši slovenski delavski pisatelj, obenem pa je približal našo pisano besedo evropskemu vrhu. Zgradil si je trajen spomenik, pred katerim se mu lahko hvaležno in spoštljivo poklonimo.

T. L.

	1957	1967	indeks
Zaposleni	378	589	155
Celotni doh. v milj.	1382	4140	300
Bruto dohodek na zaposl.	3,6	7,00	195
Povpreč. os. doh. na zaposl. S din	9995	76200	768
Proizvodnja san. ovojev 000m ²	1101	1599	144
san. tkani. 000m ²	2313	6660	286
san. vata t	107	542	505

Iz zgoraj nakazanih podatkov je razvidno kako nagel je bil vzpon proizvodnje in seveda s tem tudi sredstev za razširjeno reprodukcijo in osebne dohodke, kar je še posebno važno. Iz tabele vidimo, da so se nam osebni dohodki dvignili od leta 1957 od 9995 din na zaposlenega na 76200 na mesec. V tem času so bila vložena tudi znatna sredstva v družbeni standard in to v počitniške hišice na morju in na Veliki planini. Znatna sredstva so bila vložena v stanovanjsko izgradnjo in to v nova stanovanja, mnogo sredstev pa je bilo razdeljenih za posojila individualnim graditeljem.

Se in še bi lahko naštevali, vendar pogledimo še našo sedanost in bližnjo perspektivo.

Z rekonstrukcijo podjetja smo

JUGOSLOVANSKI OSKAR ZA EMBALAŽO

Center za napredek trgovine in embalaže v Ljubljani organizira vsako leto, letos že dvanajstič, natečaj za najvišje priznanje za embalažo pri nas »Jugoslovanski oskar za embalažo«.

Namen tega natečaja je pospeševati napredek embalaže, embalažnih materialov, strojev za embalažo ter raznih ostalih pripomočkov, ki izboljšujejo embalažo, embalažne materiale ali tehniko pakiranja. Pravico udeležbe na natečaju imajo razni modeli in vzorci komercialne in transportne embalaže, izdelani iz domačega ali tujega materiala, katere predložijo proizvajalci, uporabniki, konstruktorji, kreatorji in izumitelji te embalaže. Embalaža mora imeti konstruktivske, tehnološke in ekonomske lastnosti ter kvalitete njene oblikovne in propagandne obdelave. Komisija za ocenjevanje pa pa si pridržuje pravico, da izloči iz ocenjevanja vse tiste modele ali vzorce, za katere ugotovi, da so v

postavili osnove za bodoči razvoj, vendar tehnologije se stalno spreminjajo in tako moramo tudi mi hiteti oziroma iti v korak z najnovejšimi dosežki.

Pred leti smo uvedli novo proizvodnjo cigaretnih filtrov. S to proizvodnjo smo v začetku iztrošili mnogo naših sil, toda v zadnjem času lahko ugotovimo, da se nam je to izplačalo saj bo predvidoma že v letu 1969 preko 2 milijarde proizvodnje in seveda temu primeren dohodek. V zadnjem obdobju smo rekonstruirali belilnico, povečali kapacitete in modernizirali proizvodnjo mikalnice. Pred nami je novo obdobje. To je obdobje, ko bomo morali modernizirati proizvodnjo v oddelkih, ki do sedaj tega še niso bili deležni to so: pripravljavnica, tkalnica gaze, ovojev, konfekcija, ker ravno v tem oddelku lahko z mehanizacijo v mnogočem povečamo proizvodnjo, odpravimo ročno delo in s tem povečamo rentabilnost in ekonomičnost poslovanja.

Na koncu bi še želel, da malo pogledamo stanje v tekstilni industriji. Splošno je ugotovljeno, da bodo morali tudi nadrejeni uvideti, da je tekstilna industrija sestavni del nacionalne industrije in da bo potrebno spremeniti mačehovski odnos do nje in ji dati tako mesto, kot ji pripada. Smatram, da je naš kolektiv v preteklosti dokazal zrelost upravljanje zaupanemu sredstvu in da se bomo vsi s še večjo vnemo lotili nalog, ki so pred nami, kot garancija tega pa so rezultati dela, ki so jih zastavile generacije v toku 45 letnega obstoja podjetja.

J. B.

likovnem ali propagandnem oziru plagiat že obstoječih domačih ali tujih rešitev za embalažo dotične vrste proizvodov.

Vse prijavljene vzorce in modele ocenjuje posebna komisija, imenovana od Zvezne gospodarske zbornice in jo sestavljajo priznani strokovnjaki s področja embalažne proizvodnje, pakirne tehnike in ekonomske propagande. Letos je štela komisija 18 članov iz raznih republik.

Kakor vsako leto, tako je tudi letos prejelo naše podjetje vabilo za sodelovanje v natečaju za najvišje priznanje za embalažo pri nas, to je za »Jugoslovanski oskar za embalažo 1968«. Do sedaj še nismo nikdar sodelovali na tem ali podobnem natečaju, ker pač nismo imeli za tako tekmovanje primernih modelov in vzorcev komercialne embalaže.

Idejo in pogum za sodelovanje na navedenem tekmovanju pa smo do-

(Nadaljevanje na 3. strani)

JUGOSLOVANSKI OSKAR ZA EMBALAŽO

(Nadaljevanje z 2. strani)

bili od mednarodnega kongresa komisije za sekurizem (komisija za organizacijo dajanja prve pomoči v prometu), ki nam je dal polno priznanje za naš novi izdelek »Avtomobilsko apoteko«, katere konstrukcijska rešitev embalaže glede zaščite vsebine, higienske in estetske lastnosti ter likovne in propagandne obdelave popolnoma ustreza namenu zaščite sanitetnega materiala. Prav posebno pa je bila poudarjena vsebinska izbira sanitetnega materiala v njenem kvalitetnem in kvantitetnem pogledu, kar v celoti poudarja funkcionalnost v dajanju hitre prve pomoči ob priliki nesrečnih slučajev.

Pa tudi v okviru naših reformnih stremeljenj, da v blagovnem prometu postaja sodobna embalaža vedno bolj pomemben dejavnik plasmaja blaga in komercialne uspešnosti, smo si tiho želeli še eno priznanje oskarja, katero naj nam služi za uspešno ekonomsko propagando in nadaljnje izpopolnjevanje na tem področju.

Neizmerno smo bili veseli, ko smo konec meseca septembra dobili obvestilo, da je naša embalaža za avtomobilsko apoteko po zelo strogi ocenitvi strokovne komisije dobila priznanje »Jugoslovanski oskar za embalažo 1968«, s strokovno utemeljitvijo, da se odlikuje s pravilno izbranim materialom, solidno konstrukcijo ter ustrezno grafično opremo.

Letošnje priznanje je v imenu zvezne gospodarske zbornice razdelil njen podpredsednik tov. Risto Bajalski dne 4. oktobra na svečanosti v Skopju.

V znak priznanja smo prejeli:

- odličje Jugoslovanski oskar za embalažo 1968 in
- diplomo.

Z navedenim priznanje smo pridobili naslednje pravice:

1. pravico označevanja priznanja oskarja 1968 na avtomobilski apoteki,

2. pravico izkoriščanja priznanja oskar 1968 v ekonomsko propagando ter publiciranja nasploh,

3. pravico uporabe priznanja pri službenem dopisovanju.

Upam, da bomo dobljeno priznanje »OSKAR 1968« vsaj delno izkoristi-

li v zgoraj navedene namene, približali prodajo avtomobilskih apotek končnim koristnikom in s tem marsikomu olajšali trpljenje v nesrečnem slučaju ali pa celo rešili še kaj hujšega.

Zato naj nam služi parola: »Bolje je imeti apoteko brez nesreče, kakor pa nesrečo brez apoteke.«

Slavko Bajec oec.

Slovo!

V času, ko odhaja v zasluženi pokoj naš nadmojster, se nam srce krči ob misli; toliko let smo bili skupaj, sedaj pa samo še ob praznikih, ko bo tovarna povabila svoje upokojeence in med njimi bo tudi naš nadmojster.

To je človek, ki je imel vedno čas in smisel, da razume svoje delavke, nikoli ni odklonil, če si prišel k njemu s prošnjo, vedno je skušal razumeti in pomagati.

To je človek, ki mu je težko najti enakega.

Še so med nami njemu enaki, toda tudi od njih se bomo nekoč poslovljali in čutili isto kot sedaj, saj je vedno tako, da odhajajo in prihajajo novi. Tudi v njih bomo čutili sad, katerega so mnogo let gojili in ga puščajo novim.

Težko nam je pri srcu, ko mu segamo v roko in želimo še mnogo, mnogo let v njegovem zasluženem pokoju.

Sajovic Helena
trakotkalnica

Položaj našega podjetja v slovenski tekstilni industriji

Za popolnejšo oceno gospodarjenja je koristno, da podjetje ne primerja v posameznih obračunskih obdobjih le tekočih rezultatov s preteklimi, ampak, da si obenem tudi poišče mesto, ki mu ga ti rezultati prinašajo v panogi, ki ji pripada. Šele tako dobijo dosežki svojo pravo vrednost, saj jih ne opazujemo ločeno temveč jih povezujemo z dosežki konkurence in sorodnih podjetij.

Najinteresantnejša je za nas vsekakor primerjava z jugoslovanskimi proizvajalci sanitetnega materiala, saj je to nam najbolj sorodna skupina, vendar pa se za danes zadovoljimo z ugotavljanjem položaja, ki ga imamo v slovenski tekstilni industriji. To je seveda zelo pestra skupina 62-ih podjetij — predilnic, tkalnic in pletilnic ter specializiranih podjetij (konfekcij raznih vrst, izdelava filca ipd.) To poudarjam zato, da bi si ob ugotavljanju položaja, ki ga ima med to pisano družino naše podjetje, zavedali tudi različnosti poslovnih pogojev, ki jih imamo eni in drugi — če začnemo pri preskrbi s surovinami in končamo z možnostmi prodaje, izpustimo pa pri tem naštevaje cele vrste drugih vidikov.

Tabela z grafikonom izkorišča podatke, ki jih je posredovala služba družbenega knjigovodstva za lansko in letošnje prvo polletje. V primerjavo je vključenih dvanajst poglavitnejših elementov, med katerimi se najprej zaustavimo pri sedmem — številu zaposlenih. V obeh primerjanih obdobjih smo, kot vidimo iz tabele in grafikona, med 62-podjetji na 24. mestu, torej nekje blizu sredine. Vendar pa ustvarjamo kljub relativno nizkemu številu zaposlenih tolikšen celotni dohodek in neto produkt (prvi in četrti element), da se z njima postavljamo na enajsto oziroma trinajsto mesto, pri čemer tudi ne smemo spregledati, da smo si položajo od lanskega na letošnje prvo polletje bistveno izboljšali. Nadalje lahko opazimo, da v zadnjem času druga podjetja višje amortizirajo kot mi, saj se je še sedem podjetij vrnilo pred nas. To ne bi smeli smatrati kot pozitivno, saj je amortizacija osnovni vir enostavne reprodukcije. Ob ugotovitvi, da smo si izboljšali položaj tudi glede dohodka za razdelitev, smo še posebej zadovoljni z dejstvom, da smo prav z doseženim ostanom (bruto skladi) na najboljšem mestu med vsemi primerjanimi elementi, saj smo se uspeli plasirati med prvih deset tekstilnih podjetij.

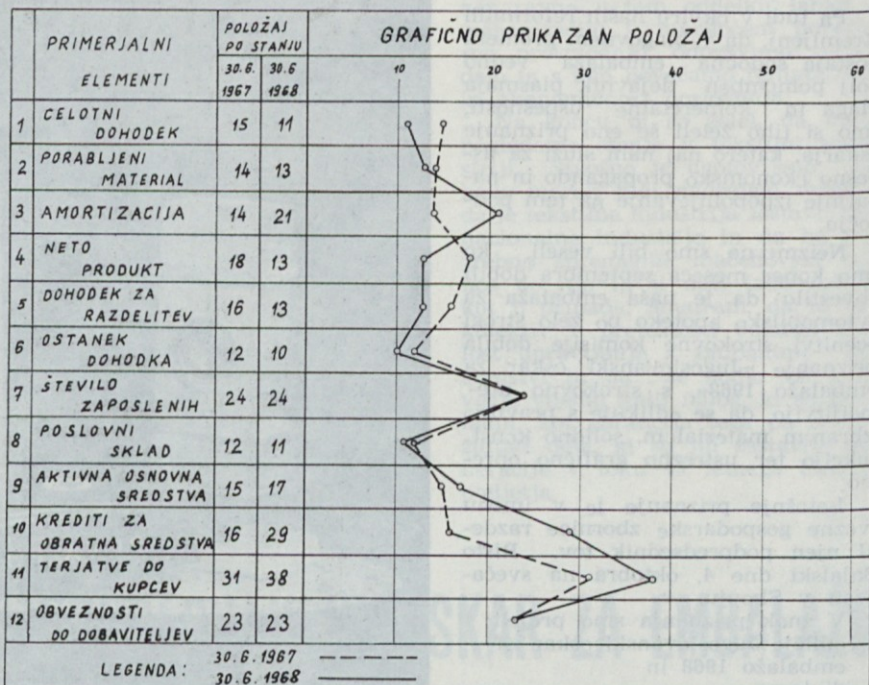
Če že ugotavljamo, da smo glede poslovnega sklada na višjem mestu kot lansko prvo polletje, obenem pa glede aktivnih osnovnih sredstev na nižjem, lahko sklepamo, da smo le-

tos potrebovali relativno in absolutno več obratnih sredstev. Ob pogledu na podatke glede terjatev do kupca (11. element) razberemo, da je bilo že itak slabo plačevanje, v zadnjem obdobju — v primerjavi z ostalo tekstilno industrijo — še poslabšano, saj smo že padli v drugo polovico tekstilnih podjetij. Spričo tega tudi ni čudno, da so nam narasli krediti za obratna sredstva (10. element; opomba; ta in naslednja dva t. j. 11. in 12. element, se cenijo tako, da je na najboljšem mestu podjetje, ki ima za te elemente naj-

nižjo vrednost, za vse ostale elemente, pa velja — seveda — obratno). Če smo uspeli ob takih plačilnih pogojih obdržati isti položaj glede naših obveznosti do dobaviteljev kot ob lanskem prvem polletju, smatramo lahko to kot ugodno.

Splošni vtis, ki ga lahko dobimo ob analiziranju našega položaja v slovenski tekstilni industriji bi naj bil, da smo bili bolj uspešni kot nekatera, doslej boljša podjetja od našega, da pa smo imeli pri tem tudi določene težave, ki pa smo jim še kar znali biti kos. Želeti bi bilo, da bi obdržali položaj, ki smo si ga »pidelali« v poslednjih obračunskih obdobjih, vprašanje pa je, kako nam bodo naklonjeni trg, vedno spreminjajoča se gospodarska zakonodaja in ostali poslovni faktorji.

T. L.

Nedoslednost nagrajevanja po rezultatih dela

V zgoovini je nagrajevanje potekalo različno, kapitalist se je na primer z delavcem v naprej dogovoril za mezdo po času (na dan, mesec). To mezdo je kapitalist zaradi različnih vplivov, kot so na primer: krize, povečana ponudba delovne sile, konjunktura na trgu ali monopolnega položaja v panogi proizvodnje zniževal, kadar pa je dobro zaslužil, jo je na zahtevo delavcev včasih tudi povečal. Z nastankom delavskega gibanja pa se je delavec pričel zavedati, da mnogo več zasluži, kot znaša njegova mezda (plača) in ni hotel več tako delati. Zato so si

kapitalisti omislili razne kontrole in priganjače, ker pa se produktivnost tudi na ta način ni mnogo povečala, so uvedli tako imenovani »akord« ali plačo od kosa, kar so takrat smatrali za najbolj pravično nagrajevanje, čeprav je tudi tukaj kapitalist zaradi že omenjenih vplivov, plačo od kosa povečal ali zniževal kot je to njemu odgovarjalo.

Mi smo pri nas po končani revoluciji, to je po končani oboroženi revoluciji, kot tudi vse ostale socialistične dežele, prevzeli kapitalistično tehniko nagrajevanja — mezдно (Nadaljevanje na 5. strani)

Nedoslednost nagrajevanja po rezultatih dela

(Nadaljevanje s 4. strani)

plačevanje, s to razliko, da so bila vsa proizvodna sredstva v rokah države. Pogodba o delovnih pogojih in višini mezde pa je obstajala med državo oziroma njenim uslužbencem direktorjem podjetja in delavcem. Tak način nagrajevanja imajo v ostalih socialističnih državah še danes.

Z razvijanjem samoupravljanja se je pri nas pokazalo, da taka tehnika nagrajevanja v samoupravljanju ne odgovarja, ker ne zagotavlja vpliv vseh proizvajalcev na delitev in ne deluje vzpodbudno k povečanju produktivnosti. V prizadevanjih za povečanjem produktivnosti dela smo uvedli delitev dobička, približnega dela in nazadnje delitev dohodka podjetja na sklade in osebne dohodke, katerih višina bi morala biti odvisna od višine delovnih prispevkov vsakega posameznika.

Razumljivo je, da so rezultati dela v različnih obdobjih »mesečih, tromesečjih in letih) različni, to pa je ravno revolucionarna funkcija nagrajevanja po rezultatih dela. Zakaj? Če v enem časovnem obdobju dosežemo boljši dohodek podjetja, boljše osebne dohodke, v poznejšem obdobju pa slabše dohodke podjetja in slabše osebne dohodke, se nam bo samo postavilo vprašanje zakaj. Kdo je tisti, ki v proizvodnem mehanizmu ne izpolnjuje svoje vloge ali je to stroj, človek ali skupina ljudi. Sedaj, ko iščemo načine za povečanje produktivnosti, ne bi smeli omejevati nihanj doseženih rezultatov, ki so zakonitosti nedovolj razvite organizacije dela, nedovolj obdelanega trga in poleg ostalega tudi zakonitosti obstoječe kadrovske strukture.

Ne mislim trditi, da bi morali vsak mesec razdeliti vse, kar se razdeliti da. Prav je, da nekaj pustimo v rezervi, če nas zadene nekaj, kar se ne da predvideti mislim le, da bi moral ta odstotek biti vedno enak vsak mesec, da bi lahko delovale zakonitosti, ki jih prinaša nagrajevanje po rezultatih dela, to je: stalno revolucioniranje proizvodnje in prodaje, odklanjanje nesposobnega, potreba po novih kadrih, izboljšanje organizacije dela itd. To bi tudi vzbudilo samoupravljalško zavest in povečalo politično aktivnost.

Pogosto slišim v podjetju »saj se ne izplača bolje delati in prizadevati, ko pa zato nič več ali zelo malo več dobiš«.

Povprečja so povsod nevarna: povprečna vrednost točke za celo podjetje, povprečni osebni dohodki tistih, ki njihov dohodek ni odvisen od individualnih rezultatov dela in rezultatov dela v delovni enoti, tem-

več dobijo neupravičeno visoke osebne dohodke, neodvisno od njihovih rezultatov dela in rezultatov dela DE.

V tem vidim nedoslednost pri nagrajevanju po rezultatih dela v tem večjem ali manjšem uravnavanju vrednosti točke z večjo ali manjšo rezervo in v tem, da nekaterim samo število točk in prisotnost v tovarni zagotavlja zelo izenačene OD, ki so dovolj veliki za zadovoljitev njihovih potreb in jim je kaj malo mar, kako in do kakšnega dohodka

pridejo njegovi sodelavci. Že dalj časa ugotavljam, da nagrajevanje ni tako, kot bi moralo biti (med drugimi je to ugotovila tudi letna konferenca COZK v tovarni), to se vidi tudi v potrebi postavitve kontrole popoldanske in nočne izmene, da samoupravni mehanizem ni učinkovit z obstoječim delavskim svetom, Sveti DE in komisijami DS.

Ko vse to razmišljam, se mi vsiljuje prepričanje, da bomo težko našli ustrezen samoupravni mehanizem, ker ne vemo, kaj potrebujemo ravno zato, ker se ne upamo resnici pogledati naravnost v obraz in razgaliti prboleme, ki jih prekrivamo z nedoslednim nagrajevanjem po rezultatih dela.

Tone Dolenc

NAŠ NOVI TOVORNJAK

Dolgo je že tega, ko smo s podjetjem Slovenija-avto podpisali pogodbo za dobavo tega kamiona. Služil naj bi izključno za prevoz sanitetnih izdelkov našim kupcem. Sedaj, ko ga imamo v tovarni in je tovariš Kramberger prevzel njegov volan, bi bilo primerno, da mu posvetimo nekaj besed.

Za nakup take vrste avtomobila smo se odločili zato ker želimo; kupcem hitro dostavljati večje količine izdelkov, zavarovati blago pred zunanjimi vplivi; vlago, padavinami prahom in podobnim. Takšen kakršen je, pa predstavlja za nas tudi potujočo reklamo za naše izdelke. Mislim, da nam je to v precejšni meri uspelo.

Ko sem se te dni pogovarjal s šoferjem Krambergerjem, mi je povedal: »S tem kamionom sem zadovoljen. Izdelkov lahko veliko na-

ložim in tako zadovoljimo predvsem naše večje kupce. Kabina kamiona je prostorna, udobna za šoferja, kakor tudi za spremljevalca. Vanjo bi bilo potrebno vgraditi še zimsko gretje. Napis TOSAMA DOMŽALE na čelni strani avtomobila bi bilo potrebno odstraniti. Nevaren je za nasproti vozeče šoferje, ki v želji da bi prečitali napis, oziroma ugotovili lastnika, često s svojim vozilom zidejo na levo stran cestišča. Tako sem se dvakrat le za las izognil čelnemu trčenju. Za klancé pa ni preveč navdušen. Pred njim bi mu najraje pokrili prednje oči (beri luči), da se ne bi nalezeli Deutzeve bolezni — klančki niso moj konjiček.«

Na koncu v premišljanje; morda bi le kazalo odstraniti čelni napis na našem novem konjičku.

J. R.

Periodični obračun za tretje tromesečje 1968

Na zasedanju dne 29. oktobra 1968 je delavski svet razpravljal o periodičnem obračunu za tretje tromesečje 1968 in istega potrdil.

Doseženi rezultati v tem obdobju so zadovoljivi, saj je bil postavljeni plan dosežen in presežen razen terjatev od kupcev, katere so porasle več kot smo pričakovali. Če primerjamo rezultate dosežene v prvih devetih mesecih letošnjega leta z rezultati doseženimi v istem obdobju lanskega leta pa vidimo, da so letošnji rezultati precej boljši od lanskih. K doseganju takih rezultatov so pripomogle tudi nove investicije in povečana proizvodnja, zlasti filtrov za cigarete.

V času od 1. januarja do 30. septembra 1968 je odšlo iz podjetja 11 delavcev in delavk, v istem času pa je prišlo v podjetje 50 delavcev in delavk. Število zaposlenih se je tako povečalo od 589 na 628.

Proizvodnja v delovni enoti I in II je potekala v glavnem po predvidenemu planu.

S surovinami in ostalim reproductivnim materialom smo bili v tem obdobju v celoti v redu preskrbljeni. Povprečne zaloge surovin in materiala so se sicer povečale, vendar sta ko-

eficijent obračanja in vezava dni ostala ista kot v letu 1967.

Prodaja naših izdelkov je v tem času potekala zelo ugodno, saj je za nekatere naše artikole povpraševanje bilo celo večje od ponudbe. Pričakuje se, da bo že v zadnjih mesecih letošnjega leta za nekatere naše artikole prišlo do stagnacije na tržišču.

Zaloge gotovih izdelkov so se z ozirom na isto obdobje lanskega leta občutno zmanjšale, povečal se je koeficijent obračanja in zmanjšala se je vezava dni.

Produktivnost je v letošnjem letu z ozirom na isto obdobje lanskega leta porasla za 19 %.

Realizacija po izdanih fakturah med letom je z ozirom na isto obdobje lanskega leta porasla na posameznega delavca za 22 %, plačana realizacija za 16 %, celotni dohodek za 16 %, neto produkt za 19 %, dohodek za 21 %, sredstva namenjena za osebne dohodke za 15 % in ostanek dohodka za 34 %.

Tisti, ki želijo še druge podatke o doseženih uspehih v prvih devetih mesecih letošnjega leta prosimo, da se obrnejo na vodje strokovnih služb.

lovom. V ta namen so odobrili malo apoteko.

— V mesecu oktobru bomo imeli 21 delovnih dni; po planu je bilo predvidenih 20, za to so člani UO predlagali, da se za en dan ne plačajo nadure, ker bomo delali več, temveč naj bo vrednost točke takšna, kakršna je možnost.

Delavski svet je imel v tem času eno redno sejo, na kateri so sprejeli sledeče sklepe:

— Strinjali so se s predlogom, da ostanek denarja, katerega smo nakazali kot pomoč češkoslovaškemu državljanom, lahko porabi Občinski RK za eventuelne elementarne nezgode.

— Soglasno so potrdili periodični obračun za III. tromesečje 1968.

— V celoti so potrdili pravilnik o izumih in tehničnih izboljšavah; ravno tako so potrdili za predsednika te komisije tov. ing. Peterlina, člana pa določil predsednik, iz vsake DE vsaj po enega člana, katere naj na prihodnji seji predlaga v potrditev.

— Sprejeli so sklep, s katerim so potrdili graditev trafo postaje, skladišče kemikalij, skladišče gotovih izdelkov in surovin ter garderobe in sanitarije. Dalje so odobrili nakup dveh strojev »Hau-ni« za izdelavo cigaretnih filtrov in dva mikalnika »Befama«.

— Potrdili so sledeče analitičneocene delovnih mest: administratorka v tehničnem sektorju 388 točk; vodja filtrov 756 točk; izdelava filtrov — strojnik 321 točk; pakiranje filtrov 350 točk; beljenje in kuhanje 350 točk; konfekcija vložkov 295 točk; pomočnik pri vložkih 300 točk; polaganje svitkov 350 točk; kemijski tehnik 520 točk; fizikalni tehnik 520 točk; konstruktor 547 točk; telefonist 388 točk; saldakonist 464 točk in vodja DE II 939 točk.

— Sprejeli so sklep, da se izvedejo zdravstveni pregledi za delavce, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mest. Ravno tako so se strinjali, da izvede fluorografiranje pljuč za vse člane kolektiva.

— Navzoči so se strinjali s predlogom, da se uporablja samo naziv v skrajšani obliki t. j. TOSAMA in ne Vata. Novi naziv bomo registrirali pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani s 1. I. 1969.

— Gasilskemu društvu TOSAMA so odobrili dotacijo v višini 2.500 N din in uredniškemu odboru TOSAMA — tovarniškega glasila za letoletno delo 600 N din in vsakemu članu še malo potovalno apoteko.

— Strinjali so se s predlogom, da se za 45-letnico obstoja podjetja priredi proslava in pojedina za vse člane kolektiva in upokojen-ce.

M. Č.

Proizvodnja v mesecu novembru 1968

Oddelek	Enota mere	Planirana količina	Izdelana količina	%
1. Trakotkalnica	000 vot.	75.110	74.336	99
2. Tkalnica širokih tkanin	000 vot.	392.322	407.111	104
3. Mikalnica	kg	83.475	86.745	104
4. Konfekcija	N din	3.522.724	3.682.658	105
Vložki	pkt	450.000	394.650	88
5. Cigaretni filtri	000 kom	121.500	104.106	86

Poročilo samoupravnih organov

Upravni odbor je imel v času od 17/10 do 6/11 eno redno sejo, na kateri je razpravljal sledeče:

— Člani UO so potrdili operativni plan za mesec november.

— Sprejeli so sklep, da se izdelava strelvodne napeljave, kakor tudi pregled investicijskih del Gradbenega podjetja, Bežigrad poveri Ljubljanskemu investicijskemu zavodu.

— Razpravljali so o poslovniku za nagrajevanje in sprejeli sklep, da se spremeni 10. člen poslovnika o nagrajevanju. Do ureditve tega poslovnika ni dovoljeno spreminjati višine obstoječih točk analitičnih ocen.

— potrdili so spremembo normativa porabe preje pri izdelavi blaga

»Mitja« v Tekstilni tovarni, Senožeče in sicer procent odpadka se poviša od 2 na 3 % s 1. I. 1968 dalje.

— Za izplačilo so odobrili 269 nadur, katere so bile opravljene v ekspeditu v mesecu oktobru.

— Odborili so nakup peči za ogrevanje kabine za novi Furgon v vrednosti cca N din 3000. Dalje so odobrili nakup 6 kom gorde-robnih omar za oddelek filtrov in pomivalno korito za kemijski laboratorij.

— Potrdili so izdelavo omare za razvojni oddelek, katero so izdelali naši mizarji.

— Društvo prijateljev mladine, Domžale bo priredilo družabni večer za starše in vzgojitelje s srečo-

Naš razgovor

Srečal sem jo v jedilnici, ko je s krpo v roki skrbno brisala prah z miz in stolov. Slučajni izbor kandidatov za »naš razgovor« je bil ta mesec naklonjen njej, ki skrbi za red in čistočo v tkalnici ovojev, jedilnici, hodniku, moški in ženski garderobi itd. To je tovarišica Pavla Planinc, snažilka v našem podjetju, doma pa vestna in pridna gospodinja, ki skrbi za red in čistočo v svojem domu.

Po nekaj uvodnih besedah o nekaterih vsakdanjih stvareh sem počasi prešel na vprašanje oziroma na pogovor, ki naj bi imel namen razčistiti nekatere pojme o higieni in čistoči v tovarni.

Tov. Planinc: Kolikokrat na dan brišete prah tu v jedilnici in ako ga večkrat mi prosim povejte, kaj je vzrok tej večni »invaziji« prahu?

Sedaj je ura 11 in 30 minut pa ga že (danes) brišem drugič. Prvič sem ga nekaj minut pred delitvijo prve malice, toda ko bo prišel čas za delitev toplega obroka popoldanski izmeni bo morala snažilka, ki v popoldanski izmeni dela na tem delovnem mestu, ravno tako tik pred malico pobrisati prah z miz in stolov. Delavci ene ali druge izmene se s prsti podpisujejo po mizah in nas na vse načine kritizirajo češ, »kakšne čistilke, takšna je čistoča«, mi je na moje presenečenje pričela z nekoliko otožnim glasom pripovedovati tov. Planinc.

Da bi jo nekoliko pomiril sem ji dejal, da naj ona in ostale čistilke ne vzamejo vso stvar tako resno, ker malo graje in ukora je pri vsakem delu potrebno, kajti v nasprotnem primeru postane človek površen in netočen.

»V tem grmu tiči zajec« je dejala tov. Planinc in nadaljevala: »Mè same smo že sprožile vprašanje pri ustreznih osebah v tovarni, kako naj se prepreči stalni prodor prahu iz mikalnice preko stopnišča v jedilnico«, toda dosedaj je ostalo samo pri naših vprašanjih. Kritika s strani kolektiva je vsak dan ostarejša in glasnejša, toda verjemite mi, vsega nismo krive samo mi; pogledite — vrata v mikalnico, so že precej časa pokvarjena, ker vzmet, ki jih zapira ne deluje več (isto je ki jih vodi v moško garderobo in WC). Skozi pol zaprta vrata stalno prodira prah in vlaknenca vate se vseda po mizah, oknih in stoli, da je stalno vse prašno, kot da nihče ne čisti, mi je pričela naštevati čistilka in nadaljevala: »Moje mišljenje in mišljenje mojih sodelavk čistilk, ki smo ga že tudi povedale določenim odgovornim osebam je, da se stopodstropja in jedilnico zapre«. Na ta način bi se prekinil prodor prahu in vate v nadstropja in jedilnico, kajti prah

se vseda tudi takrat, ko v jedilnici želimo v miru zaužiti svoj obrok.

Na vprašanje: »Kakšno je stanje higienskih prostorov — stranišč in kopalnic«, mi je tov. Planinc s trpkim izrazom na licu odgovorila: »Jaz in vse me, katerim je delovna

naloga skrbeti za red in čistočo v teh prostorih naše delovne organizacije vemo, da je tudi to delo častno in zato želimo, da čimbolje opravimo svoje v nekaterih primerih ne preveč hvaležno delo snage in čistoče. Tudi tu je na naš naslov že bilo izrečeno obilo kritike in graje. Toda, s tega mesta apeliram na poedinke, ki odlagajo svoje stvari na vseh mestih (v kopalnici ali stranišču), kjer nihče ne vidi ali pa takrat samo izkoristijo ugodno priložnost za osebno razbremenitev ne zavedajoč se, da so tovrstni prostori na uslugo še mnogim drugim.

V moškem stranišču je stvar nekoliko ugodnejša (razumljivo), čeprav se tudi tu in tam najdejo primeri skrajne brezobzirnosti. V moški kopalnici bi bilo potrebno nabaviti zavese, ki bi res čisto in ugodno vplivala na tistega, ki se umiva.

Predno pa zaključim, pa prosim za vse nas, splošno razumevanje od strani vseh članov kolektiva, ker le z njihovim aktivnim sodelovanjem bo naše delo doseglo svoj smoter — red in čistoča bosta na široko zagospodarila v našem kolektivu, je zaključila tov. Pavla Planinc.

Res je, mi vsi se moramo zavedati da nekaj čistilk res ne more vzdrževati reda in čistoče, če jim mi osebno ne pomagamo. Zavedati se namreč moramo da je tovarna naš drugi dom in da v njej preživimo skoraj tretino svojega življenja ter da v tovarni posredno in neposredno ustvarjamo dobrine za svoje vsakdanje potrebe, ki jih narekuje življenje. »Red in čistoča« naj nam bo osnovno vodilo v doseganju življenjskega cilja.

Stefan Rozman

Kadrovske vesti

V ČASU OD 12. XII. 1968 DO 11. I. 1969 PRAZNUJEJO ROJSTNI DAN:

Konfekcija: Cerar Magdalena 12. 12., Strukelj Silva 15. 12., Bolhar Magdalena 16. 12., Debeve Silva, Lenček Štefka (Miš) 18. 12., Mislej Štefka, Novak Ladislava 21. 12., Veit Štefka 24. 12., Capuder Ivanka 25. 12., Prelesnik Julka 27. 12., Lenček

Štefka (Op.) 28. 12., Žebovec Olga 29. 12., Gaberšek Mihela 3. 1., Habjan Mara 7. 1., Sovinšek Veronika 9. 1., Rokavec Veronika 10. 1.

Filtri: Paštebar Cvetka, Kaplja Zofka 16. 12., Klopčič Ivana 20. 12., Hribar Mihela 5. 1., Lipovšek Miro 7. 1.

Tkalnica ovojev: Žužek Matilda 16. 12., Hrovat Vika, Osolin Ivanka 17. 12., Pevec Ivanka 19. 12., Križman Štefka 25. 12., Kaplja Štefka, Cerar Ivan 26. 12., Govekar Veronika 1. 1., Kovič Janez 11. 1.

Tkalnica gaze: Urankar Ivanka 26. 12.

Tkalnica zvezda: Zabret Milka 3. 1.

Avtomatska tkalnica: Teran Anton 20. 12., Tekavec Tončka 23. 12., Lenček Pavla 4. 1.

Študa: —
Pripravljalnica: Miš Nežka 18. 12., Vodlan Feliks 23. 12., Trdin Jožica 4. 1.

Belilnica: —**Mikalnica:** Štrukelj Stane 25. 12.**Tajništvo:** Paliska Jordan 27. 12.,
Aš Štefka 23. 12., Rovanšek Rudolf
2. 1.**Tehnični sektor:** —**Računovodstvo:** —**AP sektor:** —**Komerciala:** Florjančič Olga 13.
12., Rozman Stefan 23. 12., Buban
Josip 24. 12., Miš Janez 30. 12., Pod-
miljšak Pavla 6. 1.**Pomožni obrati:** Banko Janez 2.
1., Dolgan Dušan 1. 1., Hribar Janez
10. 1.**Poročila sta se:** Paštebar Cveta**POROČILA STA SE:**

Paštebar Cveta in Merkužič Stane

RODILI SO SE: Tepež Angelci — sin
Miš Nežki — sin
Bernot Tončki — sin
Lukanc Tončki — sin
Grčar Ivi — deklica
Kotnik Metki — deklica

	REP- ROMAN.	GL. MESTO ITALIJE	PRALNI PRAŠEK	REKA V INDIJI	BRITT	PRIPA- DNIK ČSR	POŽE- LENJE	SAMO V MDRU	KOPNO V MDRU	KLIKA	STROK.V ANATOM	KLETEV
	Ž. IME STIL					LETH PRIDELEK VSTAVI JU			LUKA V ALZEM VELIKA EIVAL			
	LIRSKA PESEM 1/2	KARTA										
PRIPOV. PESEM	POŠTAR SNORAJ			DELA S KOTOMER	PODLOG. FEDVAL	FRAN. TISKOV. Družba	MLEČNI JABRIK VINOGRAD PARTIJA					
PRELOPI		PIJAČA ŽIDOVSKO IME				ŽELN 13 ČRKA			LAŽIMBA LODBAT SIDA			
NOV GRČIJE			ISRA Z BDO KUDOK- AUT			TOVARNA KOLEŠ				IN W H. ČRKA ŠKUPINA		
DEL AVTOMO- BILA				OBTRIK								TOVARNA DEVLJEV
PEVEC POPEVKE						USTAVI	MORSKA RIBA		REZIO TEŽA EMBALAŽ			VUGA
OPENA				NARA- ŠANJE PRISLOV				TOVARNA ALKOHOL PIJAČ				
MLADA KRAVICA			OBRODI ŠEINKA HALC NOČE							PIJAČA BODL ŠOLAK		
ČEŠKI REZORNA TOB					NABLEM. DELEC			TOVARNA TELEV. V SRBIJI				
AVSTRI- JA	ITAL. NOBOM KLUB				DVOREC							ZAČETEK ABCLED

Pivec Faniki — sin
Pele Marjan — sinja in hčerko
Osolin Ivanka — hčerko**VSTOPILI V PODJETJE:**Rovanšek Rudolf — transportni
delavec, Matjan Marija — strojni
knjigovodja.

A. Š.

V POKOJ JE ODŠEL:

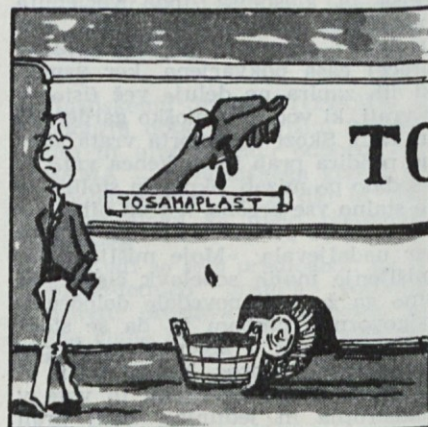
Ivan Štrukelj.

Za pravilno rešitev križanke prejme
prvo nagrado Cerar Ivan, drugo pa
Kerč Jože.Izdaja Tovarna sanitetnega
materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Dipl. ing. Helena Breznik, Ur-
ška Kersnik, Lojzka Križman,
Tone Arnuš, Miha Kerč, Ivan
Kosirnik, dipl. oec. Tone Laz-
nik, Janez Leskovec, Slavko
Rosulnik, Štefan Rozman in
Franc Perše odgovorni urednikTiska Papirkonfekcija Krško,
obrat Valvasorjeva tiskarna

Naklada 700 izvodov

VATKA VOTEK IN FILTER FILIP**BREZ BESED**